

BUDOWNICTWO GÓRNICZE	N O R M A B R A N Ż O W A	BN-82
	Kopalniane obiekty powierzchniowe	8900-03
	Wentylacja	Zamiast BN-72/8900-03
	Zasady projektowania	Grupa katalogowa 0724

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot normy. Przedmiotem normy są ogólne zasady projektowania wentylacji kopalnianych obiektów powierzchniowych.

Norma nie dotyczy projektowania wentylacji pomieszczeń schronowych.

1.2. Określenia. Nazwy i określenia podstawowych rodzajów wentylacji — wg PN-68/B-01411.

2. ZASADY PROJEKTOWANIA

2.1. Wymiana powietrza. Wymiana powietrza powinna być zapewniona w każdym pomieszczeniu lub przestrzeni o przeznaczeniu użytkowym, zamkniętej przegrodami budowlanymi.

2.2. Stosowanie wentylacji naturalnej. Wentylację naturalną należy stosować zgodnie z postanowieniami PN-67/B-03432.

2.3. Stosowanie wentylacji mechanicznej

2.3.1. Zasady ogólne. Wentylację mechaniczną należy stosować w pomieszczeniach, w których nie można zapewnić potrzebnej wymiany powietrza za pomocą wentylacji naturalnej lub aeracji, względnie w pomieszczeniach wymagających zorganizowanej dostawy czystego powietrza.

2.3.2. Wentylacja mechaniczna ogólna powinna zapewnić dostawę i usuwanie powietrza z całego pomieszczenia.

2.3.3. Wentylacja mechaniczna miejscowa powinna zapewniać w dużych pomieszczeniach lokalne poprawienie warunków klimatycznych, bez potrzeby utrzymania ich w całej przestrzeni pomieszczenia.

2.3.4. Dostawa powietrza kompensującego odciągi miejscowe powinna być zlokalizowana w sposób zapobiegający rozprzestrzenianiu się pyłów lub gazowych wydzieln w rejonach stanowisk pracy.

2.4. Czerpnie i wyrzutnie wentylacyjne. Odległość wyrzutni powietrza od czerpni powinna wynosić co najmniej 10 m.

W przypadkach uzasadnionych dopuszcza się lokalizację czerpni powietrza przy ścianie zewnętrznej budynku, pod warunkiem zachowania odległości dolnej jej krawędzi od powierzchni terenu nie mniejszej niż 0.5 m.

2.5. Dobór sposobu wentylacji pomieszczeń

2.5.1. Pomieszczenia z wydzielaniem ciepła technologicznego. W pomieszczeniach z wydzielaniem ciepła technologicznego należy stosować wentylację naturalną uzależnioną od ilości wydzielanego ciepła jako podstawową wymianę powietrza, z ewentualnie dodatkowym mechanicznym nawiewem na stanowiska pracy w okresie letnim.

2.5.2. Pomieszczenia z wydzielaniem gazu, pary, pyłu i drażniących zapachów powinny mieć naturalną lub mechaniczną wentylację zapewniającą nieprzekroczenie dopuszczalnych ilości zanieczyszczeń powietrza gazami lub parami, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 21 sierpnia 1959 r. w sprawie ogólnych warunków higieniczno-sanitarnych w nowo budowanych lub przebudowywanych zakładach przemysłowych.¹⁾

Dopuszcza się stosowanie wentylacji mechanicznej w przypadku adaptacji lub rozbudowy istniejących pomieszczeń, jeżeli wentylacja naturalna nie zapewni odpowiednich warunków klimatycznych.

2.5.3. Pozostałe pomieszczenia. W pozostałych pomieszczeniach należy stosować wentylację naturalną.

2.6. Parametry powietrza

2.6.1. Czystość powietrza. Powietrze wprowadzone do pomieszczeń mechanicznie powinno odpowiadać postanowieniom PN-73/B-03431.

2.6.2. Temperatura i wilgotność powietrza zewnętrznego dostarczanego do pomieszczeń mechanicznie powinny odpowiadać wymaganiom wg PN-76/B-03420.

2.7. Dobór ilości powietrza wentylacyjnego

¹⁾ Patrz Informacje dodatkowe.

Zgłoszona przez Główne Biuro Studiów i Projektów Górniczych
Ustanowiona przez Ministra Górnictwa i Energetyki dnia 25 marca 1982 r.
jako norma obowiązująca od dnia 1 stycznia 1983 r.
(Dz. Norm. i Miar nr 12/1982 poz. 25)

2.7.1. Lampownie

Lp.	Nazwa pomieszczenia ¹⁾	Ilość wymienia- nego powietrza liczba wymian/h	Rodzaj wentylacji	Ciśnienie w stosunku do atmosfery
1	Hala lamp nabełmnych	wg BN-79/8902-03	naturalna + mechaniczna	podciśnienie
2	Hala lamp benzynowych	2,5	naturalna	0
3	Magazyn pochłaniaczy	1	naturalna	0
4	Komora benzynowa	wg BN-79/8902-03	naturalna + mechaniczna	podciśnienie
5	Mojnia lamp	6	naturalna + mechaniczna	podciśnienie
6	Magazyn lamp	2,5	naturalna	0
7	Pomieszczenie lampmistrza i kierownika	2,5	naturalna	0
8	Warsztat naprawy lamp	2,5	naturalna	0
9	Pomieszczenie prób pochłaniaczy	2,5	naturalna	0

¹⁾ We wszystkich pomieszczeniach, w których może wydzielać się wodór należy stosować zasadę wentylacji jak w lp. 1.

2.7.2. Stacja ratownictwa górniczego

Lp.	Nazwa pomieszczenia	Ilość wymienia- nego powietrza liczba wymian/h	Rodzaj wentylacji	Ciśnienie w stosunku do atmosfery
1	Komora ćwiczeń	12	mechaniczna tylko wywiew- na, okresowo pracująca	podciśnienie
2	Komora przetłaczarek tlenowych	2	naturalna	0
3	Sala aparatów oddychowych	1	naturalna	0

2.7.3 Budynki maszyn wyciągowych, silników wentylatorów i stacji sprężarek

Lp.	Nazwa pomieszczenia ¹⁾	Ilość wymienia- nego powietrza	Rodzaj wentylacji	Ciśnienie w stosunku do atmosfery
1	Hala maszyny wyciągowej, hala silników i stacji sprężarek	wymiana uzależ- niona od zysku ciepła technolo- gicznego	naturalna lub aeracja	0
2	Kabina maszynisty	15 wymian/h w okresie letnim	mechaniczna	nadciśnienie

2.7.4. Nadszybia

Lp.	Nazwa pomieszczenia	Ilość wymienia- nego powietrza	Rodzaj wentylacji	Ciśnienie w stosunku
1	Hala nadszybia	ilość powietrza kompensującego odciągi wg obliczeń	mechaniczna, lokalne od- ciągi pyłu	0
2	Kabina sterownicza	5 wymian/h	mechaniczna	nadciśnienie

2.7.5. Krusznia kamienia

Nazwa pomieszczenia	Ilość wymienianego powietrza	Rodzaj wentylacji	Ciśnienie w stosunku do atmosfery
Hala kruszarek	ilość powietrza kompensującego odciągi według obliczeń	mechaniczna	podciśnienie

2.7.6. Stacja odmetanowania

Nazwa pomieszczenia	Ilość wymienianego powietrza liczba wymian/h	Rodzaj wentylacji	Ciśnienie w stosunku do atmosfery
Pomieszczenia z urządzeniami technologicznymi metanu	2,5	naturalna	

2.7.7. Magazyny kopalniane

Lp.	Nazwa pomieszczenia	Ilość wymienianego powietrza liczba wymian/h	Rodzaj wentylacji	Ciśnienie w stosunku do atmosfery
1	Magazyn drobnicy	1	naturalna	0
2	Magazyn materiałów ciężkich	0,5	naturalna	0
3	Magazyn i rozdzielnia olejów i smarów	2,5	naturalna	0

2.7.8. Pomosty, mosty i stacje przesypowe

Lp.	Nazwa pomieszczenia	Ilość wymienianego powietrza	Rodzaj wentylacji	Ciśnienie w stosunku do atmosfery
1	Stanowiska pracy	ilość powietrza kompensująca odciążę według obliczeń	mechaniczna	podciśnienie
2	Pomosty komunikacyjne dla załogi	1 wymiana/h	naturalna z infiltracją	0
3	Mosty przenośników taśmowych	0,5 wymiany/h	naturalna z infiltracją przy ogrzewanych taśmach	0
4	Stacje przesypowe	jak lp. 1	mechaniczna	podciśnienie

2.7.9. Łaźnie

Lp.	Nazwa pomieszczenia	Ilość wymienianego powietrza	Rodzaj wentylacji	Ciśnienie w stosunku do atmosfery
1	Natryskownice	80 m ³ /natrysk i h	naturalna + mechaniczna	podciśnienie ¹⁾
2	Kabiny wannowe	7 wymian/h	naturalna + mechaniczna	podciśnienie ¹⁾
3	Pomieszczenia dezynfekcji nóg	2,5 wymiany/h	naturalna	0
4	Szatnia brudna	12 m ³ /ubranie (na haku lub w szafce) i h	naturalna + mechaniczna	podciśnienie
5	Szatnia czysta	4 m ³ /ubranie (na haku lub w szafce) i h	naturalna + mechaniczna	podciśnienie
6	Gotowanie kawy	10 wymian/h	naturalna + mechaniczna	podciśnienie
7	Technologiczne pomieszczenia pralni	wg projektu technologicznego	naturalna + mechaniczna	podciśnienie

¹⁾ Wielkość podciśnienia w natryskowni należy przyjmować większą od wielkości podciśnienia w szatni, różnicując odpowiednio liczbę wymian powietrza wymienianego lub nawiewanego.

2.7.10. Cechownia

Nazwa pomieszczenia	Ilość wymienianego powietrza	Rodzaj wentylacji	Ciśnienie w stosunku do atmosfery
Sala zborna	20 m ³ /h i osobę, liczone dla 70 % maksymalnego zapelnienia pomieszczenia	mechaniczna okresowo pracująca	podciśnienie

2.7.11. Pomieszczenia powtarzające się w poszczególnych obiektach

Lp.	Nazwa pomieszczenia	Ilość wymienia- nego powietrza	Rodzaj wentylacji	Ciśnienie w stosunku do atmosfery
1	Szatnie i łaźnie oddziałowe	5 wymian/h	naturalna + mechaniczna	0
2	Natryskownice	80 m ³ /natrysk i h	naturalna + mechaniczna	podciśnienie
3	Ustępy z oknami	50 m ³ /miskę i h 25 m ³ /pisuar i h	naturalna	0
4	Ustępy bez okien	50 m ³ /miskę i h 25 m ³ /pisuar i h	mechaniczny wywiew bez nawiewu	podciśnienie
5	Magazyny podręczne	1-2 wymiany/h	naturalna	0
6	Świetlica i sala wykładowa	2 wymiany/h	naturalna	0

2.7.12. Stołówki, bary szybkiej obsługi

Nazwa pomieszczenia	Ilość wymienianego powietrza liczba wymian/h	Rodzaj wentylacji	Ciśnienie w stosunku do atmosfery
Pomieszczenia zaplecza kuchni oraz sala konsumentów	wg projektu technologicznego	naturalna + mechaniczna	wg projektu technologicznego

2.7.13. Warsztaty powierzchniowe

Lp.	Nazwa pomieszczenia	Ilość wymian powietrza	Rodzaj wentylacji	Ciśnienie w stosunku do atmosfery
1	Stolarnie	wg projektu technologicznego	naturalna + mechaniczna + odpylanie	0
2	Ślusarnie	wg projektu technologicznego	naturalna	0
3	Stanowiska kuzienne	wg projektu technologicznego	naturalna + odciągi miejscowe	podciśnienie
4	Stanowiska spawalnicze	wg projektu technologicznego	naturalna + odciągi miejscowe	podciśnienie
5	Hala lakierowania	wg projektu technologicznego	naturalna + odciągi miejscowe	podciśnienie

2.7.14. Rozdzielnie i podstacje elektryczne

Lp.	Nazwa pomieszczenia	Ilość wymian powietrza liczba wymian/h	Rodzaj wentylacji	Ciśnienie w stosunku do atmosfery
1	Rozdzielnie wysokiego napięcia	1 6	naturalna awaryjna przy zadymieniu	podciśnienie
2	Rozdzielnia niskiego napięcia	1	naturalna	0
3	Stycznikownia	1	naturalna	0
4	Kablownia	1	naturalna	0
5	Sala dyspozytora	1,5	naturalna	0

2.7.15. Akumulatornie

Lp.	Nazwa pomieszczenia	Ilość wymienia- nego powietrza liczba wymian/h	Rodzaj wentylacji	Ciśnienie w stosunku do atmosfery
1	Akumulatornia	wg BN-83/9371-01/00÷04	naturalna + mechaniczna	podciśnienie
2	Magazyn kwasu	1,5	naturalna ¹⁾	0
3	Przedsiónek	1,5	naturalna	0

¹⁾ Z zastosowaniem kratki wentylacyjnej pod stropem i 20 cm nad posadzką.

2.7.16. Zajezdnie lokomotyw spalinowych

Lp.	Nazwa pomieszczenia	Ilość wywiewanego powietrza liczba wymian/h	Rodzaj wentylacji	Ciśnienie w stosunku do atmosfery
1	Hala lokomotyw	wg wyliczeń w zależności od ilości zanieczyszczeń powietrza	naturalna + mechaniczna	podciśnienie
2	Kanał remontowy	wg wyliczeń w zależności od ilości zanieczyszczeń powietrza	nawiew do kanału remontowego	nadciśnienie

2.7.17. Podsadzownie

Nazwa pomieszczenia	Ilość wymienianego powietrza liczba wymian/h	Rodzaj wentylacji	Ciśnienie w stosunku do atmosfery
Hala monitorów i pomieszczenia socjalne	3 powietrze podgrzewane	mechaniczna	nadciśnienie

2.7.18. Kotłownie

Nazwa pomieszczenia	Ilość wywiewanego powietrza liczba wymian/h	Rodzaj wentylacji	Ciśnienie w stosunku do atmosfery
Kotłownie	wg wyliczeń technologicznych	naturalna nawiewno-wywiewna	podciśnienie

2.8. Przewody rozprowadzające powietrze

2.8.1. Wymiary przewodów rozprowadzających powietrze. Należy stosować przewody kołowe lub prostokątne o wymiarach wg PN-67/B-03410, z wyjątkiem kanałów murowanych z cegły.

2.8.2. Materiały. Do wykonania przewodów należy stosować:

- blachę stalową ze stali zwykłej, zabezpieczoną obustronnie antykorozyjnie lub pocynkowaną,
- winidur,
- PCW,
- azbesto-cement,
- inne materiały w uzasadnionych przypadkach.

W pomieszczeniach o znacznej wilgotności, jak łaźnie, pralnie, kuchnie, jadalnie itp., należy stosować kanały z blachy stalowej obustronnie ocynkowanej. W pomieszczeniach, gdzie wydzielają się wyziewy żrące, należy stosować kanały z winiduru lub PCW.

2.8.3. Izolacje termiczne. Kanały prowadzące ciepłe powietrze przez pomieszczenia nie ogrzewane należy izolować termicznie matami z waty szklanej. Grubość warstw izolacyjnych należy ustalać w zależności od temperatury, rodzajów kanałów i przeznaczenia pomieszczenia.

2.9. Wentylatory

2.9.1. Rodzaje wentylatorów. Do przelączania powietrza należy stosować wentylatory promieniowe lub osiowe, dobierane w zależności od potrzeb. Rozmieszczenie urządzeń w wentylatorni należy projektować tak, aby była możliwość ich demontażu i wymiany bez potrzeby

demontażu innych urządzeń. Przejścia do obsługi i remontu między urządzeniami oraz odstępy urządzeń od ścian należy przewidzieć co najmniej 0,5 m. Należy zachować swobodne dojście do filtrów i wymiany działek filtracyjnych.

2.9.2. Zabezpieczenie przeciwybuchowe. Wentylatory promieniowe należy ustawiać w pomieszczeniach nie zgazowanych. Wentylatory osiowe mogą być użyte tylko do powietrza pozbawionego gazów palnych. W przypadku występowania gazów palnych należy stosować wentylatory z silnikami przeciwybuchowymi.

2.9.3. Amortyzacja drgań wentylatorów. Każdy z zastosowanych wentylatorów powinien być ustawiony na elastycznym podłożu, zapobiegającym przekazywaniu drgań i fal dźwiękowych ustrojowi budowlanemu, zgodnie z zasadami projektowania wibroizolacji urządzeń. Zabezpieczenie przed hałasem oraz przed przeniesieniem dźwięków powinno być zgodne z PN-73/B-03431.

2.10. Przyrządy pomiarowe i regulacyjne. Przy projektowaniu wentylacji mechanicznej kanałowej na przewodzie powietrza ogrzewanego przed i za nagrzewnicą, należy przewidywać termometry oraz króćce do pomiaru oporów przepływu powietrza na filtrach i nagrzewnicach.

2.11. Zabezpieczenie przeciwpożarowe kanałów wentylacyjnych izolowanych termicznie i akustycznie powinno być zgodne z Rozporządzeniem Ministra Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska.¹⁾

¹⁾ Patrz Informacje dodatkowe p. 3.

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę — Główne Biuro Studiów i Projektów Górniczych, Katowice.

2. Istotne zmiany w stosunku do BN-72/8900-03

a) rozszerzono zakres obiektów kopalnianych, dla których określono dobór ilości powietrza wentylacyjnego,

b) dostosowano postanowienia normy do aktualnych norm z zakresu wentylacji.

3. Normy i dokumenty związane

PN-68/B-01411 Wentylacja. Urządzenia i elementy urządzeń wentylacyjnych. Podział, nazwy i określenia

PN-67/B-03410 Wentylacja. Wymiary poprzeczne przewodów wentylacyjnych

PN-76/B-03420 Wentylacja i klimatyzacja. Parametry obliczeniowe powietrza zewnętrznego

PN-73/B-03431 Wentylacja mechaniczna w budownictwie. Wymagania

PN-67/B-03432 Wentylacja. Wentylacja naturalna w budownictwie przemysłowym. Wymagania techniczne

BN-79/8902-03 Lampownie kopalniane. Zasady projektowania
BN-83/9371-01/00÷04 Urządzenia zasilające telekomunikacji. Ogólne wymagania i badania

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 sierpnia 1959 r. w sprawie ogólnych warunków higieniczno-sanitarnych w nowo budowanych lub przebudowywanych zakładach przemysłowych (Dz. Ust. nr 53, poz. 316).

Rozporządzenie Ministra Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 3 lipca 1980 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki (Dz. Ust. nr 17, poz. 62).

4. Autorzy projektu normy — mgr inż. Jan Krawczyk, inż. Stefan Kłosowski i inż. Ryszard Kowalski — Główne Biuro Studiów i Projektów Górniczych — Biuro Projektów Górniczych, Kraków.

5. Uzgodnienie normy. Treść merytoryczną normy uzgodniono z Wyższym Urzędem Górniczym pismem z dnia 9 czerwca 1981 r. L.dz. PO-8/ZN-041/116/81.

6. Wydanie 2 — stan aktualny: lipiec 1985; uaktualniono normy związane.